

Spotkanie ze spółdzielcami nt. rozwiązań dla organizacji producentów

1 sierpnia br. w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się spotkanie z przedstawicielami sektora spółdzielczego poświęcone możliwości tworzenia i uznawania organizacji producentów oraz ich zrzeszeń.

Resort pracuje nad przyjęciem rozwiązań w tym zakresie, m.in. przyjęto zmianę Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie uznawania organizacji producentów i zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw (Dz. U. poz. 1293). Trwają również prace nad zmianami w tym zakresie dotyczącymi rynku mleka i przetworów mlecznych.

Tematyka ta jest bardzo ważna, ponieważ Organizacje Producentów (OP) będą głównymi beneficjentami znaczącego wsparcia rynkowego w ramach Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. Spotkanie z środowiskiem spółdzielczym jest wyrazem docenienia dobrej współpracy KRS i środowiska spółdzielczego z Resortem Rolnictwa. Spółdzielnie, które zdecydują się na uzyskanie statusu uznanej OP, będą miały możliwość ubiegania się już obecnie o wsparcie na tworzenie organizacji producentów w ramach PROW 2014-2020 oraz w latach 2021-2027 o wsparcie sektorowe przewidziane dla organizacji. W krajach Zachodniej Europy organizacjami producentów są głównie spółdzielnie rolnicze. Spotkanie miało charakter warsztatów z dyskusją oraz wymianą informacji, celem wypracowywania rozwiązań dla rozwoju spółdzielczości poprzez rozwój organizacji producentów.

W spotkaniu uczestniczyli: zastępca Dyrektora Departamentu Rynków Rolnych MRiRW **Marian Borek**, naczelnik Wydział ds. rozwoju spółdzielczości rolniczej oraz grup i organizacji producentów **Łukasz Goździk** oraz główny specjalista w tym Wydziale **Radosław Grzegorzcyk**. Środowisko spółdzielcze reprezentowali: biuro Krajowej Rady Spółdzielczej - prezes Zarządu KRS **dr inż. Mieczysław Grodzki** i główny specjalista w Spółdzielczym Instytucie Badawczym **Marcin Martynowski**, oraz przewodniczący Komisji Spółdzielczości Rolniczej Zgromadzenia Ogólnego KRS **Władysław Kołodziej** (jednocześnie prezes Zarządu Regionalnego Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w Rzeszowie), z Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych w spotkaniu wzięli udział prezes Zarządu **Jacek Staciwa** wraz z pełniącym funkcję doradcy Zarządu Związku **Krzysztofem Kokoszkiewiczem**, spółdzielcy z Wielkopolski: prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Rolniczej w Poznaniu **Stanisław Stec** wraz z członkiem Zarządu Związku **Michałem Szymańskim** oraz prezes Zarządu Spółdzielni Produkcji Rolnej Agrofirma w Skórzewie **Teresa Kośmicka**.

Przedstawiciele Ministerstwa zaprezentowali podstawy prawne tworzenia i uznawania organizacji producentów zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającymi wspólną organizację rynków produktów rolnych (...), w szczególności art. 152 i dalsze. Omówili również cele i zadania dla organizacji producentów oraz ich zrzeszeń. Zgodnie z w/w nowelizacją Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dot. uznawania organizacji producentów, minimalna liczba członków organizacji producentów to **10 członków będących producentami produktu lub grup produktów**, należących do jednego z sektorów wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. a-h, l-o oraz q-x Rozporządzenia PEIR (UE) nr 1308/2013 m.in. zboża, wieprzowina, wołowina i cielęcina, mleko i przetwory mleczne, baranina i kozina, produkty pszczele – szczególnie wykaz produktów określa Załącznik I do tego rozporządzenia.

Członkowie organizacji producentów będący producentami produktu lub grupy produktów muszą stanowić co najmniej **80% liczby członków organizacji producentów**. Otwiera on drogę do członkostwa w OP również spółdzielniom, które nie spełniają definicji producenta rolnego np. spółdzielnie posiadające możliwości magazynowe, przechowalnicze czy świadczące usługi rolnicze.

Dla obecnie działających spółdzielni występują dwie możliwości uzyskiwania statusu uznanej organizacji producentów - **na bazie pojedynczej spółdzielni lub poprzez utworzenie OP, której członkami są osoby prawne (spółdzielnie) lub fizyczne**. Spółdzielnie rolnicze różnych branż, które uzyskują status uznanej organizacji producentów lub utworzą organizację producentów, będą mieć znacznie lepsze warunki funkcjonowania i rozwoju. W przypadku branży rolniczych spółdzielni produkcyjnych, duża część spółdzielni ma tzw. członków wkładowych, którzy posiadają własne grunty, ale wniesione są one do użytkowania przez spółdzielnię. Podkreślano na spotkaniu, że uznanie tych członków za producentów rolnych, pozwoliłoby takiej spółdzielni uzyskać status uznanej organizacji producentów oraz ubiegać się o pomoc w ramach dostępnych środków dla OP.

Prezes Zarządu KRS podziękował Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przedstawicielom Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa za wdrażanie zmian w tym ważnym obszarze uregulowań. Podkreślił, że spółdzielcy

są zgodni z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Janem Krzysztofem Ardanowskim, że bez odbudowania spółdzielczości rolniczej nie będzie polskiego rolnictwa. Projektowane przez KE oraz MRiRW wsparcie rynkowe na lata 2021-2027 potwierdza, że OP powinny być kluczową formą do odbudowy spółdzielczości rolniczej w Polsce. Zwiększenie zorganizowania polskich rolników jest polską racją stanu. Działając indywidualnie na rynku, większość rolników nie wytrzyma presji kosztów, dużej niestabilności cen na rynkach surowców rolnych, itd. Naczelna organizacja ruchu spółdzielczego od wielu lat zgłasza propozycje zmian legislacyjnych i wymogów, aby zwiększyć zorganizowanie rolników w spółdzielnie.

W ramach konsultacji projektu rozporządzenia dotyczącego uznawania OP - części propozycji KRS m.in. dotycząca uznawania OP na podstawie planu biznesowego została uwzględniona, co otwiera możliwość uzyskiwania wsparcia z PROW 2014-2020 na tworzenie OP (do 100 tys. euro rocznie przez 5 lat od uznania).

Spółdzielcy wskazywali na spotkaniu, że przyjmowane rozwiązania – w tym wymogi, procedury, dokumentacja, które w dużej mierze zależą od kraju członkowskiego UE – powinny być jak najbardziej uproszczone, z ukierunkowaniem na trwałość podmiotów, aby jak najwięcej istniejących jak i nowotworzonych spółdzielni mogło uzyskać status uznanej OP. Zdaniem spółdzielców to warunek konieczny, aby polscy rolnicy mogli przygotować się do wdrożenia WPR po 2020 roku. Projektowane są wówczas m.in. interwencje sektorowe, tj. wsparcie wyliczane procentowo od obrotu organizacji producentów produktem lub grupą produktów, dla których uzyskała uznanie (w wysokości ok. 5% rocznych obrotów OP).

Podczas spotkania omawiana była też kwestia możliwości **pełnienia przez związki rewizyjne spółdzielni rolniczych funkcji zrzeczeń organizacji producentów**, co mogłoby stanowić impuls dla nowych obszarów działalności związków.

Pozytywnie należy odnieść się do przyjęcia propozycji KRS zapisu w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa dot. uznawania OP na rynkach innych niż mleko i przetwory mleczne oraz owoce i warzywa - w sprawie wymaganej realizacji przez OP co najmniej jednego celu z celów określonych w Rozporządzeniu PEiR (UE) nr 1308/2013 - zgodnie z zapisami Art. 152 tego rozporządzenia. Niemniej w raporcie z konsultacji jest wskazanie, że aby otrzymać pomoc na tworzenie, OP musi realizować wszystkie cele, które realizują GPR - co jest istotną barierą przy tworzeniu tych podmiotów. W ocenie spółdzielców z Art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013 nie wynika, że wszystkie wymienione tam cele muszą być realizowane przez daną GPR czy OP. Rozumiemy wskazane tam cele jako katalog celów do wyboru. Być może potrzebne będzie rozpoznanie praktyki stosowania tych przepisów w innych krajach.

Należy stwierdzić, że przyjęcie zmiany w/w Rozporządzenia jest ważnym krokiem, ale to dopiero początek usprawnienia procesu organizowania się rolników. Jest jeszcze dużo barier. Duża część wymagań prowadzi do nadmiernej biurokracji, w szczególności przy uznawaniu i działaniu OP m.in. szczegółowe dane wymagane w odniesieniu do poszczególnych członków organizacji producentów, co przy większej liczbie członków OP staje się w praktyce niemożliwe do wykonania i podważa zasadność podawania tych danych.

Wskazywano, że od stopnia skomplikowania przyjmowanych rozwiązań oraz efektów w upowszechnieniu uzyskiwania statusu OP, **zależać będzie utrzymanie równych warunków w konkurovaniu na jednolitym rynku wewnętrznym UE przez polskie spółdzielnie oraz inne podmioty zrzeszające rolników – co ma kluczowy wpływ na dochody polskich rolników**. Zwracano uwagę, że rozporządzenie unijne w tym zakresie jest z 2013 r. co prowokuje pytanie - dlaczego tak ważne budowanie organizacji producentów w naszym kraju podejmowane jest dopiero teraz, w 2019 roku? Środki wsparcia na tworzenie organizacji producentów zapisane są w PROW 2014-2020 w działaniu dedykowanemu temu celowi.

Jednocześnie brak jest obecnie wzoru planu biznesowego oraz dostosowania legislacji do tworzenia organizacji producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych. Biznesplan stanowi element konieczny do uznawania organizacji producentów, aby następnie OP mogły ubiegać się o wsparcie na ich tworzenie przewidziane w PROW 2014-2020. Przedstawiciele MRiRW zapewniali podczas spotkania, że zarówno zmiana legislacji w zakresie uznawania organizacji producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych oraz opracowanie wzoru planu biznesowego dla organizacji producentów na różnych rynkach, są przedmiotem prac Ministerstwa oraz ARiMR i wkrótce będą udostępnione.

Na spotkaniu poruszone były również kwestie przedstawione w piśmie KRS do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 czerwca 2019 r., w którym zgłoszone zostały kompleksowe propozycje rozwiązań dot. odbudowy spółdzielczości, w tym o charakterze systemowym m.in. opracowanie i wdrożenie rządowego programu w tym zakresie, oraz działań pilnej potrzeby, w tym wsparcie organizacyjne i szkoleniowe konsolidacji poziomej

i pionowej grup producentów rolnych (łączenia się grup w większe podmiotów oraz tworzenie związków GPR) – zatrzymanie szybko postępującego procesu likwidowania się GPR.

Uczestnictwo w uzgodnieniach spółdzielcy przyjęli z aprobatą. Jednocześnie podkreślając, że potrzebne jest kompleksowe podejście do odbudowy spółdzielczości rolniczej poprzez umożliwienie spółdzielniom dostępu do nowych form wsparcia, w szczególności przewidzianych dla organizacji producentów. Kolejne spotkanie celem dalszego omawiania powyższych rozwiązań uzgodniono na połowę września br.

Na www.krs.org.pl przy informacji ze spotkania zamieszczone są:

Prezentacja MRiRW ze spotkania

Rozporządzenie PEiR (UE) nr 1308/2013

Rozporządzenie PEiR (UE) nr 1305/2013

PROW 2014-2020